

İstanbul şehri ile civarındaki ağaçların korunması hakkında kanun lâyihası ve Ziraat, Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbataları (1/847)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar Müdürlüğü
Sayı 6/445

25-II-1934

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul şehri ve civarındaki ağaçların korunması için Ziraat vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 21-II-934 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası ile esbabı mucibe mazbatası ve Gümrük ve İnhisarlar vekilliğinin bu husustaki mutaleanamesi suretleri Yüksek huzurlarına arz olunmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

Çıplak ve boş toprakların ağaçlandırılmasında ki faideler bedahat mertebesinde olduğu halde bizatihi bir emek sarfedilmemesi sebebinden ve amme menfaatine yardımları düşünülmemek yüzünden tevarüs tariki ile veya satın alma yolile kazanılmış memleket içerisindeki ziynet koruluklarının veyahudda binalar müstemilâtı bahçeler ağaçlıklarının, sahiblerine getireceği ufak bir menfaat mukabilinde kesilib çıkarılmakta olması dikkate çok şayan ve müdahaleyi icab eden acıklı bir hal almıştır. Ormanlık mefhumuna girebilen her toplu ağaçlık üzerinde, ensali hazıra ve atiyenin hayat ve temeddün hakkına raci yüksek bir hissesi vardır. Bu esasa mübtenidir ki, ferdin ancak hissesi emellerine maruz kalan asırların mahsul ve yadigârı ve İstanbul şehrinin ziyneti ağaçlıkların tahribden korunması zaruridir. Diğer taraftan bu ağaçlıklar muhiti ikliminin tebdilinde de başlıca âmîl ve müessirdirler. Binaenaleyh İstanbul şehrinin mesire mahallerinde, heyelâna maruz dere kenarlarında, mezarlıklarında ve boğazın tarafeynindeki emlak ve koruluklardaki bu ağaçlıklar üzerinde yapılacak her nevi katiyat, ıslahat ve imalâtın fennî bir murakabeye tevdiî hâdisatın tevlid ettiği zaruretlerden bulunduğundan ilişik kanun lâyihası arz ve takdim kılınmıştır efendim.

Gümrük ve inhisarlar vekilliği hukuk müşavirliğinin 1091/142 sayılı ve 30-I-1934 tarihli tezkeresi sureti-

Ziraat vekilliğine

14 - I - 1934 tarih ve 1454 sayılı yazınıza karşılıktır:

İstanbul şehri etraf ve civarındaki ağaçları muhafaza hakkında vekilliğinizce hazırlanan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi gözden geçirildi.

Lâyihanın ihtiva ettiği hükümler esas itibarile vekilliğimizce de muvafık görülmekte ise de;

- Bahçelerin tarhi için yeri değiştirilecek ağaçların bu maksatla sökülmesi,
- Kurumuş ağaçların yerinden çıkarılması veya kesilmesi,

c) Oldukça dar olan budama mevsiminde, mutad budamaların yapılması, gibi zarurî ıslahat tedbirlerini de murakabesiz yapmağa imkân bırakmamak suretile tasarruf hürriyetini fazla takyid etmesi ve bütün bu ameliyeler için, İstanbul gibi büyük ve bahçeleri çok bir yerde fen memurunu zamanında getirmek ve izin almak güc olması itibarile, lâyhada bazı tadilat yapılması zarurî olacağı mütaleasmda bulunduğumu arz ederim efendim.

Gümrük ve inhisarlar vekili

Ali Rana

Ziraat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ziraat encümeni
Karar No. 5
Esas No. 1/847

18 - III - 1934

Yüksek Reisliğe

Bir memleketin iktisadî, sıhhi, içtimai, bedii varlığı ve suların toplanması ile başlıca bağlantısı olan ağaç ve ağaçlandırmanın ehemmiyeti o kadar kendiliğinden malûm bir hakikattir ki, bunu uzun uzadıya yazmağa hacet yoktur. Halbuki İstanbul ve bunun gibi bir çok vilâyetlerimize güzellik veren, havasının yazın serin, kışın mülâyim kalmasına ve toprakların kaymamasına yardımcı olan ve çok büyük emeklerle ve uzun zamanlar neticesinde meydana gelen bu ağaçlar gerek şahısların ve gerek müesseselerin tasarrufunda bulunsun çok hasis faydalanma hesabına bunların sönmüş gitmesine meydan vermemek kadar tabii bir şey olamaz.

Bu gibi ağaç ve ağaçlıkları korumak üzere

Hükûmetçe İstanbul hakkında teklif edilen bu kanun lâyihası, encümenimizce diğer vilâyetlere de teşmili suretile ve maddelerde yapılan değişikliklerle, kabul edilmiştir.

Havaleleri ve hile Dahiliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Ziraat E. Reisi	M. M.	Kâtib
İzmir	Aksaray	
<i>M. Rahmi</i>	<i>Yaşar</i>	
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Çorum	Adana
<i>Mithat</i>	<i>Nabi</i>	<i>Ö. Resul</i>
Aza	Aza	
Eskişehir	Sinob	
<i>Cafer</i>	<i>Hulûsi</i>	

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye encümeni
Karar No. 40
Esas No. 1/847

21 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

İstanbul şehri ve civarındaki ağaçların korunması için Ziraat vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 21 - II - 1934 toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihası ile birlikte gönderildiğini bildiren Başvekâletin 25 şubat

1934 tarih ve 6/445 sayılı tezkeresi encümenimize de havale buyurulmuş olmakla Ziraat vekili Beyefendinin hazır bulunduğu 9 - IV - 1934 tarihindeki toplantımızda Ziraat encümeninin bu husustaki mazbatası ile birlikte okundu ve mesele müzakere olundu.

Kanun hükümlerinin memleketin lüzum görülen taraflarında tatbik olunmasını terviç eden Ziraat encümeninin fikrine ve mezkûr encümenin esbabı mucibesine iştirak eden encümenimiz lâyihasının esas itibarile kabulünü muvafık görmüştür.

Ağaç ve ağaçlıkları yetiştirmekle ve bittabi mevcud olanları muhafaza ile birinci derecede belediyeler mükellef bulunduğundan bu alâkayı tebarüz ettirmek için kanun unvanı ona göre yapılmıştır.

Altı ay hapis cezasının başlangıç olarak kabulü bilhassa memurlar için istilzam edeceği akibet itibarile ağır görüldüğünden ceza başlangıcının iki ay olması tensib edilmiştir.

Tadilen tanzim olunan kanun lâyihasının Ulu Heyetin iyi görüşüne arzına karar verilmekle Yüksek Reislige takdim olunur.

Da. En. Reisi	M. M.	Aza
Tekirdağ	Çanakkale	Trabzon
Cemil	Şükrü	Fatin
Aza	Aza	Aza
Giresun	Malatya	Ordu
A. Münir	Vasıf	İsmail
Aza	Aza	Aza
Zonguldak	Kütahya	Çorum
Rifat	Memed	İ. Kemal
Aza	Aza	Aza
Ordu	Afyon K.	Adana
Ahmed İhsan	İzzet Ulvi	Ali Münif

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Karar No. 19

Esas No. 1/841

23 - XII - 1934

Yüksek Başkanlığa

Başbakanlığın 25 - XI - 1934 tarih ve 6/445 sayılı tezkeresile Büyük Meclise sunulub Ziraat ve Dahiliye encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize gönderilen İstanbul şehri ile civarındaki ağaçların korunması hakkındaki kanun lâyihasını Ziraat bakanı Bay Muallis hazır olduğu halde okuduk ve icabını konuştuk.

Kimin mülkiyetinde olursa olsun şehir ve kasabalardaki ağaç ve ağaçlıkların kesilmesini ve sökülmesini Ziraat Bakanlığının murakabesi altına koyan bu lâyiha gerek Hükümetin ve gerekse Ziraat ve Dahiliye encümenlerinin esbabı mucibe mazbatalarında izah bulunduğu üzere o yerlerde sıhhatin, güzelliğin, suların ve toprakların korunması için böyle bir tedbire müracaat zarurî olduğu ve hukuk bakımından dahi menfaati umumiyetin korunması için hususî hak ve salâhiyetlerin tahdidî demek olub hukukî kaidelere de uygun bulunduğu görülmüş ve esas itibarile kabul olunmuştur.

Konuşma sırasında bazı arkadaşlar meri kanunlardan 1528 sayılı yabancı ağaçların aşılması hakkındaki kanunun 23 ncu maddesi bu maksadı temin etmekte olduğunu ileri sürdü-

ler. Bu maddede « Ağaç kesenler yahud sökenler ve yaralayanlar yahud ağacın kabuklarını soyanlar Türk ceza kanununun 516 ncı maddesinin 6 ncı fıkrasına göre cezalandırılır » denmektedir. Ceza kanununun 6 ncı fıkrasında üç ayda üç seneye kadar hapis vardır.

Bundan başka bir şevval 1286 tarihli orman nizamnamesinin babı sanisinin ikinci faslına müzeyyel kanunun birinci maddesinde ruhsatsız ağaç kesenler hakkında ağacın musaderesi cezayı nakdî ve tazminattan başka bir haftaya kadar hapis cezası verileceği yazılıdır.

Bu hükümlerin taallük eylediği hâdiselerle, bunların şümül derecelerini düşündük.

Filhakika 1528 sayılı kanunun 23 ncü maddesi o kanunun diğer maddelerinden ayrı olarak mütalea edildikte böyle bir neticeye varmak mümkün olursa da bu maddeyi yabancı ağaçların aşılması hakkında muhtelif hükümler taşıyan kanunun diğer maddelerile birlikte mütalea zarurî olub bu takdirde maddenin hükmü alelittak ve her kimin mülkiyetinde olursa olsun bütün ağaçlara şamil olamayacağı ancak kanunun diğer maddelerinde bahsedilen meyveli ağaçlarla meyve

aşılamağa müsaid ve gerek ormanlarda ve gerekse Devlete aid mntakalarda mevcut ağaçlara aid bulunduğu ve orman nizamnamesinin ve onun zeyli olan kanunun hükmünce de ormanlarda mevcut bilûmum ağaçlara aid olduğu neticesine varılmış, ve binaenaleyh bu lâyiha ile temin edilmek istenilen işler mezkûr kanunların hiç birisi ile temin edilmemiş olduğu anlaşıldı.

Bundan sonra maddeler üzerinde konuştuk.

Hükûmetçe yalnız İstanbul şehri ve civarı için teklif edilen lâyiha hükmünü lüzum görülecek diğer şehir ve kasabalara da teşmil eden Ziraat ve Dahiliye encümenlerinin noktai nazarından isabet görerek aynen kabul ettik.

Ancak şehir ve kasaba civarında olub halk için mesire sayılabilen yerleri ayırmak doğru olmayacağını düşünerek birinci maddeye bunu temin edecek bir kayid ilâve ettik.

İkinci maddenin ifade ettiği mana şudur :

Hangi şehir ve kasabaları bu kanun hükmüne bağlayacağını Ziraat bakanı tayin edecek, ondan sonra mahallî belediye encümenile orman veya ziraat memurları o şehir veya kasabalarda muhafazaları lüzumlu ağaçların bulunduğu mntakayı tahdid edecek, bundan sonra da Ziraat bakanlığınca ilân olunacak, bu maksadı ifade eder şekilde maddeyi yeniden yazdık.

Encümenimiz lâyihaya 3 nœü madde olarak bir hüküm ekledi Bu hüküm mezarlıklardaki ağaçların da bu kanun hükmüne bağlı tutulmasıdır. Filhakika mezarlıklardaki ağaçların ko-

runması hem güzellik ve hem de sıhhat noktasından lüzumlu bir şey olub bu ağaçların da istenildiği gibi kesilmesine mâni olmak lâzımdır. Metruk olan mezarlıklardaki ağaçların da bu hükme bağlı olub olmadığını düşündük. Bir mezarlık terk edilerek artık oraya ölü defnine izin verilmiyorsa ve başka bir mezarlık tesis olunmuş bulunuyorsa metruk mezarlıklardaki ağaçların artık bu hükümden haric kalacağı ve maddenin yazılışındaki umumî mezarlıklar tabirinden bunun vazihan anlaşılacağı tabii görülmüş ve maddeye ayrıca bir kayid ilâvesi fazla sayılmıştır.

Kanuna aykırı hareket edenlerin cezası emsali hallere göre adil olacak miktarda tesbit edilerek dördüncü maddeye yazılmıştır.

Encümenince bu değişikliklerle onaylanan lâyiha ehemmiyetine binaen acele olarak Genel heyette müzakere olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adliye E. Reisi	Bu M. M.	Aza
Çorum	Trabzon	Antalya
Münir	Raif	Numan
Aza	Aza	Aza
Antalya	Balıkesir	Çanakkale
Haydar	Vasfi	Osman Niyazi
Aza	Aza	Aza
Kayseri	Kayseri	Kocaeli
A. Tevfik Şatır	S. Azmi	Ragıp Akça
Aza	Aza	
Konya	Muğla	
Sırrı Höcek	N. Tuna	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstanbul şehir ve etraf ve civarındaki ağaçlıkları muhafaza hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — İstanbul şehri ile etraf ve civarında tayin olunacak mntakalarda mülkiyeti eşhasa aid olanlar da dahil olmak üzere ormanlar ve korular ve bağlıklar ve bahçeler ve sairedeki ağaçların kesilmesine, budanmasına, sökülmesine ancak orman fen memurlarının raporile müsaade edilebilir.

Bu mntakalar, orman müdürünün de dahil olacağı vilâyet daimî encümeni kararile tayin ve tahdid ve Ziraat vekâletince tasdik edildikten sonra ilân olunur.

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Şehir ve kasaba ağaç ve ağaçlıkların koruma kanunu

MADDE 1 — Mülkiyeti her kime aid olursa olsun şehir ve kasabalarda ihtiyaç görülen mahallerin sıhhatinin, güzelliğinin ve sularının ve toprak kaymalarının korunmasını temin eden dağınık veya toplu ağaçlık yerlerden ağaç sökmek, kesmek, budamak nevi ve cinslerini değiştirmek ikinci maddede göre Ziraat vekâletinin yazılı iznine bağlıdır.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Belediye sınırları dahilinde ağaç ve ağaçlıkları koruma kanunu

MADDE 1 — Mülkiyeti her kime aid olursa olsun, belediye sınırları dahilinde, Ziraat vekâletinin ilân edeceği mahallerin sıhhatinin, güzelliğinin ve sularının ve toprak kaymalarının korumasını temin eden dağınık veya toplu ağaçlık yerlerde ağaç sökmek, kesmek, ağacın yaşama ve inkişafına mâni olacak budama yapmak ve nevi ve cinslerini değiştirmek Ziraat vekâletinin yazılı iznine bağlıdır.

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Şehir ve kasabalardaki ağaçları koruma kanunu

MADDE 1 — Ziraat bakanlığı sıhhatin, güzelliğinin ve suların korunması ve toprak kaymalarının önüne geçilmesi için mülkiyeti her kime aid olursa olsun lüzum göreceği belediye sınırları içinde veya bu sınırlar dışında olubda halkın mesiresi sayılabilen yerlerdeki toplu veyadağınık ağaçların sökülmesini, ağaçların yaşama ve inkişafına mâni olacak budamaların yapılmasını, nevi ve cinslerinin değiştirilmesini kendi iznine bağlı tutabilir.

MADDE 2 — Yukarıdaki madde hükümlerine muhalefet edenler üç aydan iki seneye kadar hapis ve iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

MADDE 2 — Ziraat vekâletinin iznine bağlanacak bu mahal ve mıntakalar orman müdürünün, bulunmadığı takdirde ziraat müdür veya memurunun da dahil olacağı vilâyet ve belediye daimî encümenlerle birlikte lüzumu kararlaştırılarak tayin ve tahdid ve Ziraat vekâletince tasdik edildikten sonra ilân olunur.

MADDE 3 — Bu kanuna aykırı hareket edenlerle ağaçları bile bile kurutan veya kurutmağa yeltenenler altı aydan iki seneye kadar hapis ve 200 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükümlerinin icrasına Ziraat, Adliye, Dahiliye vekilleri memurdur.

MADDE 5 — Bu kanunu yürütmeğe Ziraat, Adliye, Dahiliye vekilleri memurdur.

21 - II - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâi
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Fuad
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Hikmet	Ali	M. Celâl
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

MADDE 2 — Ziraat vekâletinin tasdikına ve iznine bağlanacak bu mıntaka ve mahaller; orman müdürü, bulunmadığı takdirde ziraat müdürü veya memuru ile birlikte belediye encümenlerince kararlaştırılarak tayin ve tahdid ve Ziraat vekâletince tasdik edildikten sonra ilân olunur.

MADDE 3 — Bu kanuna aykırı hareket edenlerle ağaçları bile kurutanlar iki aydan iki seneye kadar hapis veya beş yüz liraya kadar para cezasile veya her ikisi ile birlikte cezalandırılırlar.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muhtebordir.

MADDE 5 — Bu kanunu yürütmeğe Ziraat, Adliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince Ziraat bakanlığının lüzum gördüğü yerlerdeki ağaçlıklar mahallî orman müdürü, bulunmayan yerlerde ziraat müdür veya memuru ile birlikte belediye encümenince kararlaştırılarak tayin ve tahdid olunduktan sonra Ziraat bakanlığınca ilân olunur.

MADDE 3 — Şehir ve kasabalardaki umumî mezarlıklarda bulunan ağaçlar evvelden tayin ve ilâna lüzum olmaksızın bu kanun hükümlerine bağlıdır.

MADDE 4 — Bu kanun hükmüne aykırı hareket edenlerle bu yerlerdeki ağaçları bile kurutanlar bir aydan iki seneye kadar hapis ve ya elli liradan beş yüz liraya kadar cezayı naktî veya her ikisile birlikte cezalandırılır.

MADDE 5 — Bu kanun hükümleri neşrinden itibaren başlar.

MADDE 6 — Bu kanun hükümlerini Ziraat, Adliye ve Dahiliye vekilleri yerine getirir.

